

AUTOBIOGRAFIA

Päivi Kosonen ref. Eveliina Lempiäinen

Artikkelissaan *Creative Autobiography, From Self-Knowledge to the Teaching of Writing* (Scriptum 2/2015) Päivi Kosonen käsittelee omaelämäkerrallista kirjoittamista laajasti antropologisesta sekä kirjallisuuden, kulttuurin ja luovan kirjoittamisen tutkimusten näkökulmasta. Mukana on aineksia myös psykoterapeuttisen luovuuden ja kirjoittamisen tutkimuksesta.

Omaelämäkerrallisella kirjoittamisella on pitkä historia ja monet sen nykyään tunnetut muodot kehitettiin jo muinaishistoriassa. Digitaaliset muodot kuten blogikirjoitukset, Facebook-päivitykset tai digitaaliset omaelämäkerrat laajentavat vanhaa lajia. (Kosonen 2015, 14) Omaelämäkerrallista kirjoittamista on käytetty eri aikoina eri tarkoituksiin.

Omaelämäkerrallinen kirjoittaminen on voinut palvella itsetuntemuksen lisäämistä, taiteellis-esteettistä ilmaisua, todellisuuden ja oman elämän suunnan analysointia sekä lohdutusta ja itsestä huolehtimista.

Euroopassa sekä muinainen että moderni omaelämäkerrallinen kirjoittaminen on kukoistanut myös päiväkirjojen, muistiinpanojen ja kirjeiden, runouden ja esseiden, muistelmien, tunnustusten, omaelämäkertojen sekä mystikkojen henkisten harjoitusten muodossa. (Kosonen 2015, 15)

Omaelämäkerrat voidaan kirjoittaa joko yksityisiksi tai julkaisutarkoituksessa. (Kosonen 2015, 15–16) Puolijulkisia omaelämäkerrallisen kirjoittamisen muotoja ovat kirjeet, modernina aikana myös vaikkapa sähköpostit, twiitit ja Facebook-päivitykset. Eri aikoina ovat korostuneet omaelämäkerrallisen kirjoittamisen eri puolet. Keskiajalla esimerkiksi teroitettiin itsestä huolehtimista ja itsetuntemuksen

karttumista omaelämäkerrallisen kirjoittamisen avulla. Silloin ei kuitenkaan keskitytty yksilöön tai edes puhuttu omaelämäkerrasta. Kosola kirjoittaa nykyaikaisesta omaelämäkerrallisesta muodosta:

“The modern autobiography tied to narrative and a realistic framework is in fact a late type of autobiographical writing, which came to the fore in the eighteenth and nineteenth centuries with individual expression and a modern culture that emphasized historical development. Then a literary form—known as autobiography— was quickly loaded with expectations of reaching an understanding of individual self-knowledge, a person’s behaviour, and even society’s history.” (Kosonen 2015, 16)

Omaelämäkerrallisen kirjoittamisen historian alkumetreiltä asti ovat kirjoittajat törmänneet samaan ongelmaan: ajan kulun kuvaamiseen. On vaikea vangita ajan kulkua tai “sielun historiaa” kuten omaelämäkerrallisen genren pioneeri Jean-Jacques Rousseau sanoi. Rousseau tajusi, että oman elämäkerran kirjoittaminen tarkoitti “vain” jatkuvaa verbaalista ponnistelua, jotta saisi ilmaistua itseään, mutta tuo “itseys” kuitenkin pakenee yritystä. (Kosonen 2015, 17)

Rousseau ymmärsi ensimmäisten joukossa, että omaelämäkerralliseen kirjoittamiseen sisältyvä pyrkimys parempaan itsetuntemukseen kulkee käsikädessä itseilmaisun kanssa. Kosonen kirjoittaa, että nykypäivän kulttuurissa painotetaan samankaltaista ilmaisun tapaa. Erilaisissa muisteluryhmissä kirjoitetaan omaa elämänhistoriaa, ja kehitysryhmissä omaelämäkerrallisella kirjoittamisella on nähty olevan myös terapeutista arvoa.

Omaelämäkerrallisuus on läsnä luovan kirjoittamisen opetuksessa. Genrellä olisi enemmänkin annettavaa, mikä on alettu vasta ymmärtää pitkään vallineen, kirjallista taitoa ja kirjoitusprosessia korostavan opetusperinteen jälkeen. (Kosonen 2015, 18) Kirjoitusoppaissa rohkaistaan unien kirjaamiseen ja päiväkirjan pitämiseen,

muttalähinnä itsetuntemuksen vuoksi. Kososen mukaan luovan kirjoittamisen opetuksessa moiseen toimintaan ei juuri rohkaista. (2015, 19)“

[--] often the writer's own experiences are understood as forming only raw material or material the good writer must sooner or later learn to master in order to refine them into fiction”, Kosonen kirjoittaa.

Hän avaa kokemustaan Turun yliopistonluovan kirjoittamisen oppiaineessa, jossa hän opetti omaelämäkerrallista kirjoittamista. Monet oppilaat pitivät omaelämäkerrallista kirjoittamista välivaiheena, josta myöhemmin edetään “oikeaan kirjoittamiseen”. (Kosonen 2015, 20)

Ajattelemme usein, että omaelämäkerrallinen kirjoittaminen on suoraan omasta elämästä kirjoittamista, jolloin muisti asettaa ainoan ongelman ja haasteen. Monet kuitenkin tietävät, että kukaan ei voi mekaanisesti jäljentää todellisuuttaan tai muistojaan. “We know that a lived past event is not there and will never return assuch,” Kosonen kirjoittaa (2015, 21).

Omaelämäkerrallisen muistin kautta voimme kuitenkin pyrkiä ylläpitämään identiteettiämme. (Kosonen 2015, 23) Kirsti Määttäsen ja Antonio Damasioin mukaan omaelämäkerrallisten tarinoiden avulla voimme myös säätää ja luoda identiteettiämme uudelleen. (Kosonen 2015,23) Jotkut varhaiset omaelämäkertakirjoittajat jo tiesivät, että identiteetti ei ole pysyvä tai kestävä möhkäle, vaan ennemminkin hauras, muuttuva ja elävä organismi. (Kosonen 2015, 24)

Kosonen kirjoittaa: “From today's perspective one could say that when we are writing we are connected with our living and feeling self: it is

precisely this remembering, for instance, autobiographical writing, that keeps us lively and vivid –in a feeling of living continuity.” (2015, 25)

Kaikki virtaa ja elää. Tai kuten Kirsi Määttänen sanoo: “Remembering, in a certain sense, is being alive: a living being.” (Kosonen 2015, 25)

Kirjoittamisen ohjaaja Cecilia Huntin mukaan kirjoittamisen opetus kiteytyy kahteen asiaan: kirjoittamisen taidon/taiteen opettamiseen sekä oman äänen löytämisen.

Huntin omaelämäkerrallisen kirjoittamisen kurssilla kirjoitetaan “fiktiivistä autobiografiaa”, jossa kirjoittaja saa nojata muistoihinsa, mutta hänen ei täydy pitäytyä pelkissä faktoissa. Tämä voi auttaa paitsi itsetuntemuksen lisääntymisessä, myös vaikuttavan proosan kirjoittamisessa. (Kosonen 2015, 27– 29) Kosonen lainaa Huntia:

“When a writer says that she has ‘found her voice’, it seems to me she is saying that she has developed a deep connection in her writing between her inner life and the words she places on the page. When the writing is working well, she is able to access her own rich, emotional material and to use it imaginatively on the page. The term ‘writing voice’, then, in this internal sense, is a metaphor for a style of writing which contains the author’s sense of self.” (Kosonen 2015, 26) On oleellista ymmärtää, että oman äänen löytäminen ei tarkoita monofoniaa, vaan päinvastoin: “oman äänen” on resonoitava polyfonisesti. (Kosonen 2015, 28) Artikkelinsa loppupuolella Kosonen kuvaa Georges Perecin ja W.G. Sebaldin kirjoitustyötä. Pereciä hän käyttää esimerkkinä omaelämäkerrallisen kirjoittamisen masteroimisesta ja epäsuorasta ilmaisusta, joka johtunee Perecin traagisesta lapsuudesta. (Kosonen 2015, 31)

Sebald ei Kososen mukaan kirjoita melankoliasta tai masennuksesta käsin, vaan kirjailija kutsuu tunnetta vertigoksi (Schwindel), joka tarkoittaa yksilöllisten, kehollisten kokemusten läpikäyntiä. Kirjoittaessaan Sebald antaa alitajuisen mielensä

– muistojensa ja kokemustensa – vaeltaa esseeksi naamioituna rintarinnan tietoisena minänä, kirjoittajan kanssa. (Kosonen 2015, 35)

Viimeisenä Kosonen luo katseen omaelämäkerrallisen kirjoittamisen tulevaisuuteen. (2015, 37) Tekniikoita käytetään jo muutamissa yliopistoissa ja esimerkiksi teatterikorkeakoulussa. Kosonen toivoo, että omaelämäkerrallisesta kirjoittamisesta tulisi akateemisesti hyväksytty oppiaine: polku itsetuntemukseen, jonka jokainen opettaja ja oppilas tunnustaa kaiken kirjoittamisen lähteeksi. (2015, 38)

lähde: Scriptum, Creative Writing Research Journal Vol2, Issue 2, 2015
<https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/46473>